

یادداشت

شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی
و تنظیم‌گری حوزه رفاه کشور

علیرضا عسگریان

معاون رفاه و امور اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی یکی از ارکان کلیدی قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی است. این قانون که در سال ۱۳۸۳ به‌عنوان حداقل خروجی مورد اجماع ارکان مختلف نظام حکمرانی به تصویب رسیده و اجرایی شد، همچنان مهم‌ترین قانون مورد ارجاع حوزه رفاه و تأمین اجتماعی کشور است. این قانون به لحاظ شاکله تشکیلاتی بر دو رکن اساسی بنا شده بود: شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی؛ وزارت رفاه و تأمین اجتماعی. گرچه مطابق این قانون تأسیس وزارت رفاه و تأمین اجتماعی پیش‌بینی شده و در سال اجرای اول قانون نیز این مهم محقق شد، اما در سال ۱۳۹۰ حسب تصمیم مجلس شورای اسلامی وقت، این وزارتخانه با دو وزارتخانه «کار و امور اجتماعی» و «تعاون» ادغام و منجر به تأسیس وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی شد.

با این حال، شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به‌عنوان اولین و مهم‌ترین رکن از ارکان قانون ساختار نظام جامع همچنان باقی ماند و طی قریب به ۲۰ سال از حیات و فعالیت خود برخی مصوبات کلیدی را نیز برای تنظیم‌گری بخش‌های مختلف نظام حمایتی، بازنشستگی و تأمین اجتماعی تصویب کرده است. این شورا به سبب آنکه با ریاست شخص رئیس‌جمهور و دبیری وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی تشکیل شده و وزرا و رؤسای ۱۰ وزارتخانه، سازمان و نهاد حمایتی اصلی کشور عضو آن هستند، جایگاهی بی‌بدیل در سیاستگذاری رفاهی کشور دارد. مطابق قانون ساختار نظام جامع، وظایف مهمی از جمله «هماهنگی سیاست‌های اجتماعی»، «تعامل با شورای اقتصاد و سایر شوراهای فرابخشی برای حل مسائل اجتماعی»، «بررسی، اصلاح و تأیید سیاست‌های رفاه و تأمین اجتماعی»، «بررسی، اصلاح و تأیید بودجه سالانه رفاه و تأمین اجتماعی» و «پیشنهاد ضوابط کلی نحوه مدیریت وجوه، ذخایر و سرمایه‌گذاری‌های دستگاه‌های اجرایی، دولتی و عمومی و صندوق‌های فعال در قلمروهای مختلف» به شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی محول شده است. به‌علاوه، مطابق ماده (۵۷) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، این شورا اختیار راه‌اندازی شوراهای راهبردی-تخصصی در حیطه وظایف خود را داشته و مصوبات آن با تأیید و توشیح رئیس‌جمهور قابل ابلاغ به تمامی دستگاه‌ها است.

اختیارات ذکرشده و جایگاه فرادستگاهی و فرابخشی اعطاشده به این شورا، آن را در موقعیتی بی‌بدیل برای ایفای نقش تنظیم‌گری رفاه و تأمین اجتماعی قرار می‌دهد. با این حال، ایفای این وظیفه طی دو دهه اخیر با چالش‌هایی نیز مواجه بوده است. با عنایت به اینکه شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی عهده‌دار وظایف و تکالیف کلیدی برای تنظیم و بهسازی نظام رفاه و تأمین اجتماعی کشور در سطح کلان، حفاظت از حقوق و حداقل رفاه برای آحاد جامعه از جمله افشار کم‌درآمد و محرومان، تقویت عدالت و توانمندسازی گروه‌های هدف می‌باشد، بدیهی است برگزاری منظم جلسات، همچنین پیگیری مصوبات شورا از دستگاه‌های مرتبط تا حصول نتیجه از جمله اقدامات کلیدی در راستای رفع بخشی از چالش‌های این شورا محسوب می‌شود.

این شورا در دهه ۱۳۹۰ مصوبات مهم و کلیدی نظیر «آیین‌نامه (ضوابط کلی) نحوه مدیریت وجوه، ذخایر و سرمایه‌گذاری‌های دستگاه‌های اجرایی دولتی و عمومی غیردولتی فعال در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی» (۲۴ شهریور ۱۳۹۸)، «سند ائتلاف ملی نظام مراقبت اجتماعی دانش‌آموزان» (۱۶ آذر ۱۳۹۴) و «الزام وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به ارائه طرح به‌منظور حمایت از کودکان فاقد هویت رسمی» (۱۶ آذر ۱۳۹۴) داشته که برخی از این مصوبات تحقق یافته و زمینه‌ساز بهبود نظام مراقبت و حمایت در کشور بوده و برخی دیگر نظیر ضوابط کلی نحوه مدیریت وجوه، ذخایر و سرمایه‌گذاری صندوق‌ها، نیازمند پیگیری‌ها و اقدامات مستمر تکمیلی است.

در فقدان ایفای نقش فعال شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی، طی این سال‌ها برخی وظایف این شورا بر عهده دستگاه‌های دیگر قرار گرفته است. به‌عنوان مثال، همان‌گونه که ذکر شد بررسی، اصلاح و تأیید بودجه سالانه رفاه و تأمین اجتماعی جهت پیشنهاد به هیأت وزیران جزو وظایف شورای عالی رفاه بوده است. اما به سبب عدم ابتکار عمل در این زمینه، عملاً بار آن بر دوش سازمان برنامه و بودجه قرار گرفته است. همچنین ایفای وظیفه «هماهنگی سیاست‌های اجتماعی» مستلزم مدخلیت و اقدام مؤثر شورای عالی برای ایجاد پیوند میان اجزای پراکنده و چندپاره نظام رفاه و تأمین اجتماعی و ایجاد هم‌افزایی و هماهنگی حداکثری بین دستگاه‌ها و نهادهای و بنیادهای فعال در عرصه رفاه و تأمین اجتماعی است که تا تحقق این مهم، مسیر درازی در پیش است و فقدان آن امروزه در اجرای برنامه‌های متعدد و موازی هم‌پوشان کاملاً محسوس است؛ سنگ‌بنای این هماهنگی نیز باید توسط شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی گذاشته شود.

همچنین کشور امروز با مسائل و معضلات جدی در زمینه پایداری صندوق‌های بازنشستگی مواجه است و حل این معضلات مستلزم همکاری نزدیک بین دستگاهی برای تنظیم‌گری صندوق‌ها به شیوه‌ای مطلوب است.

با توجه به رویکرد تحولی دولت سیزدهم و تمرکز جدی بر سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی ابلاغی مقام معظم رهبری این ضرورت بیش از پیش در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به‌عنوان مأمن و محل استقرار دبیرخانه شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی حس می‌شود که نسبت به فعال‌سازی این شورا و اقدامات لازم برای استفاده از ظرفیت‌های بر زمین مانده آن برای بهبود نظام رفاه و تأمین اجتماعی و تحقق گفتمان عدالت اجتماعی دولت مردمی اقدام کند که این مهم اکنون در دستور کار معاونت رفاه و امور اقتصادی به‌عنوان متولی دبیرخانه این شورا قرار دارد و انتظار می‌رود در سال‌های پیش رو شاهد فعالیت و پویایی شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی باشیم.

رسانه‌های اصلاح‌طلب و حامی دولت روحانی در ۲ سال اخیر به طور مرتب شایعه افزایش قیمت بنزین را هرچند هفته یکبار مطرح می‌کنند

عکس: ایرنا

گران شدن بنزین؛ دروغ تکراری منتقدان دولت

شایعه‌سازان سوخت

قوه قضائیه با جریان‌هایی که در یک سال اخیر مکرراً اخبار غیرواقعی درباره گران شدن

بنزین منتشر و در جامعه ایجاد التهاب کرده‌اند، برخورد نمی‌کند؟

خبریک

۲ سال عمر دولت سیزدهم مخالفان دولت هر روز شایعه‌ای را بر سر زبان‌ها انداختند و در این میان اما با توجه به حساسیت مردم نسبت به قیمت بنزین، افزایش نرخ این محصول در رأس شایعه‌سازی‌ها علیه دولت سیزدهم قرار گرفت تا جایی که تقریباً هر چند هفته یکبار شایعه‌ای مبنی بر افزایش قیمت بنزین در فضای مجازی و فراتر از آن برخی رسانه‌های رسمی پخش می‌شود؛ رسانه‌هایی که عموماً نزدیک به جریان اصلاحات و دولت روحانی هستند و تلاش فراوانی برای دمیدن در تئور انتظارات تورمی دارند. این رسانه‌ها بارها، شایعاتی را که هر دفعه با شدت بیشتری تکذیب شده مجدداً مطرح می‌کنند اما همچنان وسیله خوبی برای دور کردن افکار عمومی از دستاوردهای دولت سیزدهم به شمار می‌رود.

به نظر می‌رسد باتوجه به اینکه قیمت بنزین به‌عنوان یک قیمت کلیدی در اقتصاد نقش ایفا می‌کند و هر بار که حتی شایعه افزایش قیمت این محصول در فضای رسانه‌ای مطرح می‌شود، موجب افزایش سطح انتظارات تورمی جامعه، اختلال در روند سوخت‌رسانی و ایجاد ازدحام در جایگاه‌های بنزین می‌شود، لازم است قوه قضائیه به این موضوع ورود کرده و با افراد، جریان‌ها و رسانه‌هایی که اخبار جعلی و خلاف واقع منتشر می‌کنند و در سطح جامعه شایعه‌پراکنی می‌کنند برخورد جدی و به تخلفات آنان رسیدگی کند.

بی‌اعتنائی مردم نسبت به شایعه‌پراکنی‌های نزدیکان دولتی روحانی

صداقت دولت سیزدهم در تصمیم‌گیری و اتخاذ سیاست‌های

گوناگون اقتصادی در طول ۲ سال اخیر به مردم ثابت شده است، به نحوی که پس از اجرای طرح مردمی‌سازی بارانه‌ها در ابتدای سال گذشته، عموم جامعه همراهی بالایی با اجرای طرح داشتند و بخشی از این موفقیت دولت در اجرای اصلاح سیاست ارز ترجیحی، مرسوم صداقت رئیس‌جمهور و دیگر اعضای تیم اقتصادی دولت در شیوه اجرا، بازتوزیع منابع و مشاهده نتایج اجرای طرح بود. همین اتفاق منجر به این شده که مردم در ۲ سال اخیر با شایعه‌پراکنان در رابطه با افزایش قیمت بنزین همراهی نکنند و می‌دانند اگر دولت تصمیم به اجرای سیاستی داشته باشد، پیش از اجرا آنان را مطلع خواهد کرد.

نمونه‌هایی از شایعه‌پراکنی اصلاح‌طلبان برای افزایش قیمت بنزین

حمله سایبری به جایگاه‌های بنزین و ازدسترس خارج شدن چند ساعته این جایگاه‌ها در ۴ آبان ماه سال ۱۴۰۰، باعث شد تا برخی این اتفاق را در ساعات اول به تعبیر در سهمیه‌بندی و افزایش قیمت بنزین ربط دهند. با این حال با واکنش بموقع وزرای نفت و کشور و تکذیب افزایش قیمت بنزین، هیچ واکنش اجتماعی رخ نداد. حضور رئیس‌جمهور در وزارت نفت و اختصاص سهمیه جبرانی برای کارت‌های سوخت این اطمینان را در مردم ایجاد کرد که دولت سیزدهم دیگر به دنبال تصمیمات ناگهانی و پنهان‌کاری نیست. این در حالی بود که دشمن این حمله سایبری را درست در آبان ماه و با هدف ایجاد ناآرامی‌های اجتماعی در کشور دنبال

کرده بود اما با ایجاد اعتماد بین مردم از سوی دولت سیزدهم، تیر دشمن به سنگ خورد.

تنها یک ماه بعد دوباره شایعات بنزین شدت گرفت. آذرمه و همزمان با ابلاغ آیین‌نامه اجرای طرح آزمایشی اختصاص بنزین به هرکد ملی به جای کارت سوخت در کیش، دوباره بحث گرانی بنزین در فضای مجازی داغ شد. برخی این طرح را پیش‌زمینه‌ای برای قیمت‌گذاری جدید بنزین اعلام می‌کردند. در آن زمان، سخنگوی دولت تأکید کرد که دولت سیزدهم اهل تصمیمات یک‌شبه نیست و گرانی بنزین بشدت تکذیب می‌شود. شایعات حول محور نامه معاون اقتصادی رئیس‌جمهوری تا چند روز ادامه داشت تا آنجا که در دی ماه، علی بهادری جهرمی تأکید کرد که دولت سیزدهم اهل تصمیم‌های یک‌شبه یا اخبار تلخ صبح جمعه‌ای نیست و حتی در صورت اجرای طرح بازتوزیع بارانه بنزین، قیمت بنزین تغییری نخواهد داشت.

آغاز سال ۱۴۰۱ نیز با شایعات بنزین همراه شد. با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و طرح جدید دولت برای عادلانه‌سازی نظام توزیع بارانه‌ها دوباره موضوع گرانی بنزین مطرح شد. با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، قیمت برخی کالاها افزایش پیدا کرد. با این حال رئیس‌جمهور در همان زمان تأکید کرد که قرار نیست قیمت نان، بنزین و دارو افزایش پیدا کند.

وزیر نفت نیز گفت که دولت هیچ برنامه‌ای برای افزایش قیمت بنزین ندارد. با این حال تا مدت‌ها، بحث افزایش قیمت بنزین در راستای طرح جدید دولت برای عادلانه‌سازی نظام توزیع بارانه‌ها مطرح بود. به فاصله چند روز دوباره شایعه چند

و در قالب سپرده بلوکه می‌کنند در حالی که این امر ممنوع است. بنابراین سازمان بازرسی کل کشور با ارسال نامه‌ای به مسئولان امره‌شدار داد و خواستار پیگیری موضوع شد. سازمان بازرسی کل کشور از مردم درخواست کرد چنانچه پس از

از تسهیلات توسط برخی از بانک‌های کشور در فرایند پرداخت وام و ایجاد ناراضیاتی بین مردم، سازمان بازرسی کل کشور به این موضوع ورود کرد. در بررسی‌ها مشخص شد برخی از بانک‌ها بخشی از تسهیلات اعطایی به مشتریان را به صورت وثیقه نقدی

سازمان بازرسی کل کشور به بلوکه کردن بخشی از تسهیلات اعطایی به مشتریان، توسط بانک‌ها در قالب انواع سپرده؛ ورود و اعلام کرد این اقدام غیرقانونی و ممنوع است. با توجه به دریافت گزارش‌های مردمی مبنی بر مسدود کردن بخشی

ورود سازمان بازرسی به بلوکه کردن تسهیلات بانکی